

a, ę pisze się w wyrazach rodzimych

(lub za takie uważanych), np.
często, więc, wąsy, dąb, ręka,
brązowy, wędrować, kąpiel, kolęda

ę pisze się w wyrazach rodzimych, gdy
wymienia się na **ę**:

bia ę d – błędy	da ę b – dębowy
ma ę ż – mężny	ra ę czka – ręka
pi ę tka – pięć	pa ę miątka – pamiętny

a, ę zgodnie z wymową pisze się przed spółgłoskami:

f, w, s, z, ś, ź, sz, ż, ch, np. wąsy, gęsty, pąsowy, si**ę**ść, gę**ę**s, w**ę**ż,
ciężki, ję**ę**zyk, ga**ę**ź, w**ę**ch

a, ę niezgodnie z wymową pisze się przed spółgłoskami:

p, b (słysząc **om, em**): tr**ę**bić, za**ę**b, go**ę**ł**ę**b, t**ę**py, b**ę**ben, g**ę**ęboki

t, d, c, dz, cz (słysząc **on, en**): wa**ę**troba, ka**ę**t, bia**ę**d, t**ę**tno, p**ę**dzel,
t**ę**cza

ć, d**ę**ż (słysząc **oń, eń**): zamkn**ę**ć, wzi**ę**ć, b**ę**dzie, pi**ę**ć

k, g (słysząc **on, en** tylnojęzykowe): ma**ę**ka, poci**ę**g, bł**ę**kitny,
W**ę**gry

UWAGA!

tr ę ba	–	trombita
t ę py	–	tempo
sk ę py	–	pompa
zakr ę t	–	kontynent
m ę tny	–	mentalność
wi ę c	–	inteligencja
t ę tno	–	petent
ka ę t	–	konto

on, om, en, em

pisze się w wyrazach obcego
pochodzenia, np.

pompa, recenzja, talent, kontrola, kontrast,
komplikować, pensja, temperament, fragment,
dentysta, cenzura, plomba, front, benzyna,
konduktor, dyrygent, anons, akcent, prezent

om, em

zgodnie z wymową pisze się przed spółgłoskami:

p, b: bomba, pompa, romb, tempo, stempel

t, d, c: kontynent, akcent, blondyn, koncert

on, om, en, em

niezgodnie z wymową (słysząc **a, ę**)
pisze się przed:

f, w, s, z, sz, ch: komfort, konwój, konserwa, konstytucja,
benzyna, sens

om pisze się:

w celowniku l. mn. rzeczowników:
książkom, matkom, chłopcom, kotom, zeszytom,
dzieciom

Pisownia ą,ę om, em

II. Wyrazy w nawiasach proszę napisać w bierniku liczby pojedynczej, a potem przeczytać je głośno.

Przykład: Codziennie oglądam (telewizja) *telewizję*.

1. Czekam na (Monika) .....
2. Widzieliście już (kolekcja) ..... filiżanek Ewy?
3. Zjedźmy najpierw (zupa) .....
4. Poznałam wczoraj (żona) ..... Jacka.
5. Wreszcie przeczytałem (recenzja) ..... tej sztuki.
6. Kiedy jedziesz na (konferencja) ..... ?
7. Ciocia zażywa (witamina) ..... B.
8. Pasażerowie prosili o (woda) .....
9. Urzędniczka wreszcie otworzyła (kasa) .....
10. Kupiliśmy mu na imieniny (papuga) .....

III. Wyrazy w nawiasach proszę napisać w celowniku liczby mnogiej, a potem przeczytać je głośno.

Przykład: Życzyłyśmy (studenci) *studentom* miłego wieczoru.

1. Podziękuj (rodzice) ..... za prezent.
2. Pomóż (dzieci) ..... pobierać klocki.
3. Renata zazdrości (koleżanki) ..... sukcesów.
4. Dziwię się (sąsiedzi) ....., że teraz robią remont.
5. Podarowaliśmy (gospodarze) ..... album Polski.

6. (Policjanci) ..... bardzo się nudziło, więc grali w karty.
7. Nie wierz (plotki) .....
8. Piotruś przyglądał się (ptaki) ..... z zaciekawieniem.
9. Dyrektor opowiedział (pracownicy) ..... o swojej podróży.
10. (Turyści) ..... bardzo się podobał ten spektakl.

IV. Wyrazy w nawiasach proszę napisać w narzędniku liczby pojedynczej, a potem przeczytać je głośno.

Przykład: Interesuję się (muzyka barokowa) *muzyką barokową*.

1. Basia czesze się (gęsta szczotka) .....
2. Paweł pasjonuje się (literatura grecka) .....
3. Długo rozmawialiśmy ze (znana aktorka) ..... Teresy.
4. Rodzice martwią się (ciężka choroba) .....
5. Nauczycielka opiekuje się (nowa uczennica) .....
6. Wyjechał tuż przed (sesja egzaminacyjna) .....
7. Wszędzie pachniało (pieczona gęś) .....
8. Goście zachwycali się (miła atmosfera) .....
9. Wyśpij się dobrze przed (długa podróż) .....
10. Zmęczyliśmy się (ta rozmowa) ..... z szefem.

Proszę uzupełnić zdania.

1. Za ..... (dom) stoi mój nowy samochód.
2. W górach ciężko jest schronić się przed ..... (wiatr).
3. Często mówi się ..... (człowiek l.mn.), żeby uważali na kieszonkowców.
4. Nagrody należały się ..... (10 osób).
5. Z chęcią pokazałabym ..... (kobiety) jak prowadzić samochód.
6. Lubię spędzać wieczory z ..... (dobra książka)
i ..... (ciepła herbata).

ASPEKT NIEDOKONANY

ASPEKT DOKONANY

wchodzić
wychodzić
przychodzić
schodzić

wyjść

przejść

dochodzić

podejść

odchodzić

obejść

rozchodzić się

nadejść

WEJŚĆ, zejść, podejść,...

wszedłem*

weszłam, weszliśmy, weszłyśmy

	I. poj.	ze	I. poj.	I. mn.	I. mn.
z		ze			
pod		pode			
ob	szedłem	obe	szłam	szliśmy	szłyśmy
od	szedłeś	ode	szłaś	szliście	szłyście
roz	szedł	roze	szła	szli	szły
nad		nade			

* r. męski liczba pojedyncza redukcja -e

Ćwiczenie 7 211B8

Proszę uzupełnić zdania podanymi czasownikami w czasie przeszłym.

- O, Piotr, nie zauważyłam, kiedy wszedłeś (wejść)!
- Czy wiesz, że Andrzej ..... (rozejść się) z żoną?
- Po zajęciach studenci ..... (wyjść) z sali i ..... (rozejść się) do domów.
- Kiedy ..... (nadejść) te okropne wiadomości, wszyscy się przerażili.
- Gdy ..... (nadejść) sztorm, było już za późno na ratunek.
- Ania ..... (wejść) po coś do apteki, mamy poczekać na nią na rogu.
- Policjant ..... (obejść) podejrzany samochód dookoła.
- Dziewczyny ..... (obejść) wszystkie sklepy w galerii, ale nie znalazły niczego ciekawego.
- Staruszek ostrożnie ..... (zejść) ze schodów i ..... (wyjść) na ulicę.
- ..... (zejść - my, r.ż.) szybko ze szczytu i udało nam się dojść do schroniska przed burzą.
- Kiedy ..... (podejść - ja, r.ż.) do okienka na pocztę, okazało się, że pani nie mówi po angielsku.
- Wczoraj na ulicy ..... (podejść) do mnie jakiś obcy człowiek i poprosił o pieniądze.
- Kiedy Alicja kłóciła się z Grześkiem, wszyscy dyskretnie ..... (odejść) na bok.
- Robert już ..... (odejść) od kas. adv zorientował się, że nie wziął reszty.

Proszę uzupełnić zdania.

wchodzić, wchodzić, wychodzić, wychodzić, przechodzić, dochodzić ✓, schodzić, podchodzić, rozchodzić się, obchodzić, przychodzić, odchodzić

- Turysta dochodził już do schroniska, kiedy zobaczył napis „zamknięte”.
- Nie ..... (ty) teraz z domu, bo pada deszcz!
- Małe dzieci zawsze ..... do kałuży i potem mają mokre buty, a dorośli ..... kałużę dookoła, więc mają suche buty.
- Lubię, kiedy ..... (wy) do mnie z wizytą.
- Starsi ludzie często ..... do okna i patrzą na ulicę.
- Kiedy listonosz ..... już od drzwi, ktoś zawołał, żeby poczekał.
- Czy ty często ..... gdzieś wieczorami?
- Nie mam siły ..... po tych schodach, są za wysokie i za strome!
- Uważaj, kiedy ..... przez skrzyżowanie!
- Kiedy Ewa ..... po schodach, potknęła się i złamała nogę.
- Na początku kursu, po zajęciach, studenci zwykle szybko ..... do domów, bo nikt nikogo nie znał, ale teraz chętnie zostają, żeby porozmawiać.

